

## **Téma č. 8:**

### **Základní práva a povinnosti**

Podklady: Přednášky, Vybrané kapitoly – s. 47-193

1. Objasněte význam pojmů nezadatelná, nezrušitelná, nezcizitelná a neprohlášená základní práva a svobody podle čl. 1 Listiny. Demonstrujte své závěry na čl. 10 odst. 1, čl. 20 a čl. 26.
2. Pokuste se vyložit rozdíly v použití pojmů "lidská práva a základní svobody", "základní lidská práva a svobody", "základní práva a svobody", "hospodářská, sociální a kulturní práva" a "politická práva" na základě Listiny, Úmluvy (sdělení č. 209/1992 Sb.) a Paktů (vyhláška č. 120/1976 Sb.).
3. Vyložte pojem "jen je-li to v demokratické společnosti nezbytné" používaný Listinou. Uveďte příklady možného použití a srovnajte s úpravou ve vybraném zákoně.
4. Zhodnoťte význam čl. 2 odst. 3 Listiny a pokuste se najít právní předpisy, které toto ustanovení konkrétně respektují.
5. Mohou platit ustanovení Listiny i pro právnické osoby? Proveďte rozbor právní úpravy, zaujměte stanoviska a navrhněte možná řešení.
6. Lze vztáhnout ustanovení čl. 2 odst. 4 Ústavy ČR i na právnické osoby a cizince? Proveďte rozbor právní úpravy, zaujměte stanoviska a navrhněte možná řešení.
7. Je v každém ustanovení LZPS obsaženo nějaké základní právo nebo svoboda?
8. Vyjmenujte základní složky dogmatiky základních práv a svobod.
9. Které ustanovení Listiny je podle Vašeho názoru nejdůležitější. Pokuste se svůj názor zdůvodnit.
10. Jaký právní význam má ustanovení "lidský život je hoden ochrany již před narozením" ? Proveďte rozbor právní úpravy, zaujměte stanoviska a navrhněte možná řešení.
11. Jaké právní subjekty vystupují v případě čl. 6 odst. 1 LZPS.
12. Je vhodné zavést právo na smrt? Nebo je již v našem právním řádu obsaženo? Proveďte rozbor právní úpravy, zaujměte stanoviska a navrhněte možná řešení.
13. Čl. 6 odst. 1 Listiny byl navržen na změnu formulací "každý má právo se narodit". Změnilo by se něco v dosavadní úpravě? Proveďte rozbor právní úpravy, zaujměte stanoviska a navrhněte možná řešení.
14. Je možné dát dítěti libovolné jméno? Posuďte z hlediska práva na jméno v našem právním řádu. Jaké prostředky ochrany zde existují?
15. Posuďte právní stránku cizineckého režimu (práva) v ČR. Jedná se o režim národní, zvláštní nebo nejvyšších výhod? Proveďte rozbor právní úpravy, zaujměte stanoviska a navrhněte možná řešení.
16. Čl. 32 odst. 4 Listiny stanoví, že "rodičovství a rodina jsou pod ochranou zákona". Znamená to, že o rození dětí má právo rozhodovat i otec? Proveďte rozbor právní úpravy, zaujměte stanoviska a navrhněte možná řešení.
17. Vedoucí státního orgánu vydal normativní instrukci, ve které zakázal pracovníkům úřadu, aby poskytovali stanoviska tisku a publikovali v otázkách, které jsou v náplni jejich činnosti. Proveďte rozbor právní úpravy, zaujměte stanoviska a navrhněte možná řešení.

18. Podle zpráv tisku krajská prokuratura v Plzni varovala přípravný výbor Demokratické strany Sudety před konáním semináře k platnosti Benešových dekretů. Proved'te rozbor právní úpravy, zaujměte stanoviska a navrhněte možná řešení.
19. Posuďte ústavní stížnost soudce, který s odvolání na čl. 26 Listiny napadá skutečnost, že s ním byl rozvázáán pracovní poměr, protože dosáhl věku 70 let.
20. Stěžovatelka se obrátila na Ústavní soud se stížností, že soud nevyhověl její žádosti o zaplacení 600 tisíc Kč od soukromé kliniky „Zdraví“, která ji léčila v letech 1992-1993. Tvrdila, že chybnou diagnózou způsobila, že nemohla po dva roky pracovat a žila ze svých úspor. Teprve v roce 1995 uviděla na TV NOVA pořad o syndromu chronické únavy. Obrátila se na odborníka a ten novou léčbou umožnil, aby mohla znovu pracovat. Protože jí lékařka soukromé kliniky ukončila pracovní neschopnost a novou neschopenku odmítla znovu vystavit, žalovala ji pro zanedbání péče o její zdraví. Které otázky je nutno posoudit. Sestavte jejich seznam a to v pořadí, v jakém byste na ně odpovídali. Jak by bylo třeba případ řešit.
21. Posuďte vzájemný vztah mezi naší ústavní úpravou postavení menšin a úpravou v čl. 27 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech. Zaujměte stanovisko z hlediska právního, obsahového. Jaký význam zde bude mít čl. 10 Ústavy.
22. Ve své ústavní stížnosti k Ústavnímu soudu se majitel rodinného domku bránil proti rozhodnutí krajského soudu, který potvrdil platnost nájemní smlouvy s nájemníkem v tomto domku. Majitel poukazoval na to, že v domku jsou pouze jedny kamna, kterých topí on a proti své vůli i nájemníkovi, který odmítá platit zvýšené náklady vytápění. Poukázal přitom na to, že tak vlastně koná nucenou práci, čímž rozhodnutí soudu odporuje čl. 9 Listiny. Posuďte, zda je odůvodnění stížnosti oprávněné.
23. Jaroslav Frajer pořádal ve svém bytě večírek. Jeho přítelkyně si tam chtěla přivést svého přítele. Pan Frajer jí však sdělil, že to nepřipadá do úvahy a že žádní " *negři a židi*" nemají v jeho bytě co pohledávat. Došlo tím k diskriminaci a je zde nějaký prostředek k ochraně základního práva? Byla by jiná situace, kdyby byl pan Frajer majitelem restaurace?
24. Bydlíte blízko kostela, kde byly instalovány nové zvony, které odbíjejí každou čtvrt hodiny, zvoní „umíráček“, zvoní „mši“ atd. Chcete-li se proti tomu bránit, jak budete postupovat a jaká ustanovení Listiny se budou na tyto situace vztahovat?